

УДК 373.5.016:81'243

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/86-2-42>

Вадим КАЛІНІН,

orcid.org/0000-0001-8254-5482

кандидат педагогічних наук,

професор кафедри психології

*Комунального закладу «Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради
(Житомир, Україна) vadimkalinin76@gmail.com*

Лариса КАЛІНІНА,

orcid.org/0000-0002-4306-3488

кандидат педагогічних наук, професор,

професор кафедри міжкультурної комунікації та іноземної освіти

Навчально-наукового інституту іноземної філології

Житомирського державного університету імені Івана Франка

(Житомир, Україна) vadimkalinin76@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНІВ 7–9 КЛАСІВ В КОНТЕКСТІ СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВЧИТЕЛЯ

Стаття присвячена актуальному питанню навчання іноземної мови учнів 7–9 класів НУШ, які почали навчатись у 2024 році. Автори обґрунтовують особливості навчання учнів цієї вікової групи, які згідно з новою модельною програмою з іноземної мови до кінця дев'ятого класу повинні оволодіти іноземною мовою на більш високому рівні B1.

У статті наголошується, що дескриптори рівня B1 значно вище рівня A2, яким закінчується навчання іноземної мови під час адаптаційного курсу в 5–6 класах основної школи, що вимагає від вчителя перегляду власної методики.

Враховуючи результати ретельного аналізу наукової літератури з цього питання та багаторічний власний досвід роботи, автори акцентують увагу на важливості володіння вчителем іноземної мови 7–9 класів не тільки ключовими та базовими компетентностями як основних критеріїв якості психолого-педагогічної освіти, але і спеціальними компетентностями, що притаманні виключно вчителю іноземної мови.

У статті представлені характеристики спеціальних компетентностей вчителя іноземної мови: інформаційної, методичної та лінгвосоціокультурної, зазначається доцільність врахування їх особливостей в навчанні іноземної мови у 7 класі після адаптаційного циклу. Окремо акцентується роль креативності педагога, здатного адаптувати навчальні стратегії відповідно до реального рівня підготовки учнів, з урахуванням їх вікових та психологічних особливостей, вміння інтегрувати міжпредметні зв'язки та важливість його володіння сучасними цифровими інструментами.

Стаття містить конкретні приклади завдань в контексті інформаційної, методичної та лінгвосоціокультурної компетентностей вчителя, які сприяють безболісному переходу від адаптаційного курсу 5–6 класів та стимулюються до навчання у 7–9 класах. У статті підкреслюється ефективність кооперативного навчання як інструменту формування критичного мислення, креативності та іноземної комунікації, а також інтеграції наскрізних змістових ліній.

Подані рекомендації можуть бути корисними як для практикуючих вчителів, так і для науковців, викладачів педагогічних вишів та розробників освітніх програм.

Ключові слова: адаптаційний цикл, основна школа, ключові компетентності, спеціальні компетентності, інформаційна, методична, лінгвосоціокультурна компетентність.

Vadym KALININ,
 orcid.org/0000-0001-8254-5482
 Candidate of Pedagogical Sciences,
 Associate Professor at the Department of Psychology
 Municipal Institution "Zhytomyr Regional In-Service Teacher Training Institute"
 of Zhytomyr Regional Council
 (Zhytomyr, Ukraine) vadimkalinin76@gmail.com

Larysa KALININA,
 orcid.org/0000-0002-4306-3488
 Candidate of Pedagogical Sciences, Professor,
 Professor at the Department of Intercultural Communication and Foreign Language Education
 Educational and Scientific Institute of Foreign Philology of Ivan Franko Zhytomyr State University
 (Zhytomyr, Ukraine) vadimkalinin76@gmail.com

PARTICULARITIES OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING TO STUDENTS OF 7–9 GRADES IN THE CONTEXT OF TEACHER'S SPECIAL COMPETENCES

The article in question is devoted to a very actual question of foreign language teaching of new Ukrainian school students in the 7–9 grades which started in 2024.

The authors of the article ground the particularities of teaching foreign languages to the students of this age group, who are supposed to master a foreign language at B1 level.

It is said in the article that the descriptors of B1 level of English level proficiency are more complicated in comparison with those of level A2, which is a must for the students of the adaptation cycle in the 6th grade. Thus the teachers, who start teaching foreign languages in the 7th grade, should reconsider their methods of teaching to make them relevant to new requirements.

Taking into consideration the results of scientific literature, thorough analysis of the problem in question and their own experience of teaching, the authors focus on the importance of teachers' gaining not only key and basic psychological and didactic competences, but special competences which are typical only of foreign language teachers.

The article presents characteristics of foreign language teachers' special competences, accentuates attention on the expediency of taking their particularities into consideration while teaching students of 7–9 grades. The role of the teacher's creativity, who is able to adapt teaching strategies in accordance with the real level of preparation of students, taking into account their age and psychological characteristics, the ability to integrate interdisciplinary connections, and the importance of his mastery of modern digital tools, is emphasized.

The article contains a lot of examples of foreign language teaching in the context of teachers' digital, methodological and linguasociocultural competences, which make the transition from the adaptation cycle easier and stimulates students for further successful foreign language learning. The article emphasizes the effectiveness of cooperative learning as a tool for developing critical thinking, creativity, and foreign language communication, as well as integrating cross-curricular content.

The recommendations presented may be useful for practicing teachers, as well as for scientists, teachers of pedagogical universities, and developers of educational programs.

Key words: adaptation cycle, basic school, key competences, special competences, digital, methodological, linguasociocultural competences.

Постановка проблеми. Виклики сьогодення в світі та Україні під час воєнних бойових дій, значний розвиток волонтерського руху, гуманітарні місії інших країн свідчать про те, що іноземна мова стає одним з головних інструментів не тільки у співпраці представників різних країн в різних сферах нашого життя, але й інструментом людського взаєморозуміння та єднання. Сучасна позиція нашої держави у зв'язку з воєнною ситуацією викликає значне поширення міжнародної співпраці, збагачення міжнародних зв'язків з країнами ближнього та дальнього зарубіжжя, участі українців у багатьох міжнародних програмах і проектах та мотивації всіх країн світу підтримувати мирні ініціативи України. Усе це підтверджує вагомість

іноземної мови, зумовлює підвищення інтересу до її вивчення, зазначає необхідність володіння англійською мовою як мовою міжнародного ділового спілкування, а також підкреслює важливість володіння англійською мовою на всіх рівнях, починаючи з закладів загальної середньої освіти.

У світлі сказаного, іншомовна освіта України потребує модернізації та інноваційних змін, удосконалення змісту, перш за все, шкільної освіти, покликаної вирішувати завдання, які відповідають світовим тенденціям: науковості, гуманізації і гуманітаризації, демократизації, інтегративності, полікультурності, інформаційності та медіа грамотності тощо. Це особливо важливо в умовах теперішнього часу, коли українські учні під час

війни виїхали за кордон і навчаються в школах різних країн та мають можливість не тільки порівняти процес навчання іноземним мовам в Україні і за кордоном і його результативність, але й випробувати на собі важливість самостійного оволодіння іноземною мовою в реальних умовах. Це підтверджує тезу про те, що іноземна мова в Україні має стати дисципліною підвищеної соціальної та професійної значущості, що вимагає пошуку цікавих та ефективних інновацій, пов'язаних не лише з викладанням, але й розкриттям професійних якостей спеціалістів, які володіють іноземною мовою та можуть навчати інших.

Нова українська школа (НУШ) – ключова реформа Міністерства освіти і науки (МОН), – головною метою якої є створення школи, що надаватиме учням не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті. Не випадково Новий стандарт і нові модельні програми з іноземної мови для 5–9 класів ЗЗСО зазначають, що для досягнення мети НУШ вчителі мають працювати за іншими підходами, отримати свободу дій, обираючи навчальні матеріали, форми та методи навчання.

Згідно з новими модельними програмами, що відображають засадничі ідеї Державного стандарту базової середньої освіти та ідеї Концепції НУШ, іноземна мова входить до мовно-літературної освітньої галузі, основною метою якої є «розвиток компетентних мовців, здатних спілкуватися іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтирів і ставлень» (Зимомря, 2015: 12).

На кінець дев'ятого класу рівень оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю учнів повинен бути B1, дескриптори якого є значно вищими ніж рівень попередніх років A2 та потребують багато зусиль як самих учнів 7–9 класів, так і вчителів іноземної мови, які працюють з ними.

Зазначимо, що саме в цей період в основному завершується формування всіх компонентів іншомовної комунікативної компетентності: мовної, мовленнєвої, лінгвосоціокультурної та стратегічної.

Практика показує, що процес ефективного вивчення та викладання іноземної мови в основній школі в умовах воєнного стану значною мірою залежить від здатності сучасного вчителя його/її готовності до продовження реалізації ідей і методів адаптаційного циклу, тому потреба у творчій активності вчителя, його / її розвиненому інноваційному та критичному мисленні, в умінні контролювати, оцінювати та організовувати навчання

ІМ по новому з урахуванням викликів сьогодення є невід'ємною характеристикою сучасної парадигми середньої освіти.

Учителі іноземної мови 7–9 класів покликані розвивати не тільки інтелект та лінгвістичний кругозір учнів, а й навчити їх самостійно розширювати власний мовний і мовленнєвий інвентар та використовувати його для вирішення власних комунікативних потреб, використовуючи новітні технології навчання іноземної мови в умовах нового полікультурного інформаційного простору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Сучасними науковцями в Україні широко обговорюються питання удосконалення професійної підготовки новітнього вчителя (Дубасенюк О., Ніколаєва С., Редько В., Калініна Л., Петранговська Н., Щерба Н., Rhodes N., Puchta H., and Williams M., та інші).

У вітчизняній методиці за останнє десятиліття накопичено значний теоретичний і практичний досвід навчання іноземної мови в початковій школі і під час «адаптаційного періоду» (Калініна Л., Вишак І., Климович Ю., Мянєвська Т., Папіжук В.). Автори перерахованих досліджень одностайні щодо думки, що в умовах реформування української середньої освіти її основним пріоритетом є дотримання правонаступництва пріоритетів Концепції НУШ у всіх типах ЗЗСО, що зрештою приводить до підготовки критично думаючих учнів, здатних використовувати набуті знання, вміння та навички для успішної іншомовної комунікації.

Рада Європи визначає **п'ять** груп ключових компетенцій як основні критерії якості освіти «будь-якої людини незалежно від її професійної діяльності і якими також повинен оволодіти вчитель іноземної мови, такі як: політичні, соціальні, компетентності життя людини в полікультурному, інформаційному суспільстві, компетентності володіння усним і писемним спілкуванням декількома мовами, навчання впродовж життя (Council of Europe, 2020).

Також, професійно-компетентний вчитель основної школи повинен володіти всіма базовими компетентностями в контексті психологічних, вікових та дидактичних особливостей учнів, які знайшли відображення в концепції НУШ, а саме: педагогічна, психологічна, україномовна професійно-комунікативна, рефлексивна, дослідницька, конструктивно-проектувальна, організаційна, творча (Концепція, 2017).

Однак, специфіка предмету «Іноземна мова» потребує оволодіння спеціальними компетентностями, які притаманні виключно вчителю ІМ, кожна з яких має особливий відповідний зміст

Ретельний аналіз джерел та наукових публікацій дозволяє нам прийти до висновку доцільності розгляду особливостей навчання іноземної мови в 7–9 класах ЗЗСО в світлі спеціальних компетентностей учителів, що, на нашу думку, допоможе їм грамотно організувати навчальний процес.

Вклад основного матеріалу. Як було зазначено, відмінною рисою професійно-компетентного вчителя будь-якого профілю у XXI столітті є його здатність постійно змінюватись відповідно до змін і нових викликів життя. Так, пандемія COVID-19 та війсьний стан показали неможливість навчати виключно традиційними методами. Поява методів on-line навчання продиктувала необхідність оволодіння **інформаційною компетентністю**, опанування технологіями змішаного та гібридного навчання, використання веб-сайтів та онлайн програм для створення дидактичних матеріалів тощо. Отже, вчитель 7–9 класів окрім володіння навчальним матеріалом і вмінням донести його до своїх учнів, повинен розуміти сучасний цифровий світ, в якому живуть його учні, щоб говорити з ними «на їх мові». Тому, починаючи з перших уроків, доцільно використовувати найпростіші E-tools (smart phones, QR-codes), які привнесуть в урок ІМ більше різноманіття та інтересу, а головне – учні будуть залучені у цифровий світ на освітньому рівні для того, щоб зрозуміти, що більшість відомих для них веб-сайтів (платформи, блоги) призначені не тільки для розважальних цілей, а і для навчальних, що Інтернет має багато інших можливостей для самостійного пошуку інформації та пізнання.

Наведемо декілька прикладів з авторських підручників англійської мови для 7–9 класів.

-

- Take your cell phones and decode the words in the QR-codes below. Think and decide how the family relations suggested can make you happy. Add more characteristics of “good of family relations”.

Вчитель нового покоління завжди орієнтований на майбутнє, має бути в курсі всіх інноваційних ідей, методів та засобів навчання, готовим до пошуку та розробки власних технологій навчання ІМ. Така можливість надана вчителям ІМ, які починають працювати з учнями 7–9 класів після їх навчання в «адаптаційному циклі», підсумком якого повинно бути оволодіння рівнем А2.

Учитель ІМ повинен самостійно вирішити ряд проблем, а саме: встановити дійсний рівень володіння ІМ колишніх учнів адаптаційного циклу, який повинен відповідати рівню А2; скоригувати траєкторію та теми навчання ІМ, щоб зменшити труднощі вивчення ІМ для учнів 7 класу; правильно обрати засоби та форми навчання; грамотно адаптувати стратегії навчання ІМ; гнучко варіювати інноваційні технології навчання, які звично традиційно викорис-

товувались у 5–6 класах; створити для «випускників» НУШ комфортне навчальне середовище, яке б надало учням можливість продемонструвати власний рівень володіння не тільки метапредметними компетентностями, що формувались засобами всіх навчальних предметів, але і специфічними вміннями, які окреслені в нових модельних програмах.

Для того, щоб дійсно стати успішним вчителем ІМ основної школи слід перейти до нового більш розвинутого рівня власної **методичної компетентності**, під якою ми розуміємо не тільки здатність вчителя перетворювати теоретичні знання, носієм яких він є, у засіб ефективного навчання іноземної мови, але і бути здатними самостійно створювати нові, інноваційні технології до організації навчання в нових умовах.

Анкетування вчителів ІМ, які вперше почали навчати іноземній мові учнів 7 класу, підтвердило наші припущення, що використання традиційних підходів, методів і технологій навчання ІМ недостатнє для формування іншомовної комунікативної компетентності для рівня В1 (80% респондентів); 92% вчителів висловились за необхідність більш ґрунтового володіння вміннями ХХІ століття. На питання «Яких вмінь ХХІ століття бракувало Вам під час навчання ІМ у 7 класі?» більшість респондентів (68%) відповіли, що відчували недостатність вміння цифрової грамотності (literacy skills), 72% вчителів почувалися невпевнено у використанні навчальних інтегративних навчальних вмінь (integrative skills), особливо з розвитку критичного мислення, креативності, колаборації, комунікації (critical, thinking, creativity, collaboration, communication).

На основі власного багаторічного досвіду ми можемо констатувати, що значимі вміння критичного мислення, креативності, іншомовної комунікації можуть бути успішно сформовані у всіх видах «навчання у співпраці» (cooperative learning) від парного спілкування до спілкування всім класом. Більш того, «кооперативне навчання» дозволяє інтегрувати всі чотири «content lines», а саме «фінансова грамотність, здоровий спосіб життя, екологічна та соціальна обізнаність».

Ми рекомендуємо після першого розділу «Family and Friends» в 7 класі як підсумовуючий контроль провести заняття з метою визначення рівня володіння англійською мовою після адаптаційного циклу, що дозволить вчителю обрати засоби навчання, гнучко адаптувати стратегії навчання, а головне – внести зміни до власної методики навчання учнів цієї вікової категорії.

Заняття, яке побудоване на інтегративній основі, представляє собою «розумну діагностику» перерахованих вище видів вмінь і не де мотивує учнів.

Наведемо приклад розроблених нами інтегративних технологій комплексного характеру, які дозволять вчителю зрозуміти ступінь сформованості наскрізних вмінь учнів у чотирьох «content lines».

DEVELOPING INTEGRATED SKILLS 1

I. Suppose a charitable fund announced that it would donate 100 000 hryvnias for setting up a club for children. Group up with your friends and come up with your ideas on such items:

Item 1:

- What kind of a club do you want to set up?
- Who may be a participant of the club?

Item 2:

- What activities will the club focus on?
- Who will be in charge of the club's activities?

Item 3:

- How will the club look like?
- What should be in the club?
- How would you distribute money given?
- What will be the main financial priority?

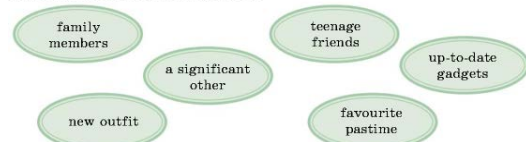
II. Look at the photos below. Pair up with your friends and discuss the advantages of promoting a healthy way of life in the family. Say if this lifestyle is typical of your family.

III. Look at the photos from some Families' Albums. In groups of 4 or 5, discuss and say how families' spending time out in the open influences children's environmental awareness. Say what else may be done in the family to become environmentally friendly.

IV. In the whole class, make a mini-project: What makes a teenager happy. Think and discuss the following aspects:

У рамках вже згаданого анкетування вчителів сьомих класів, 73% вчителів зустрілись з труднощами формування вмінь **лінгвосоціокультурної компетентності** учнів. Згідно з визначенням професора С. Ю. Ніколаєвої, під лінгвосоціокультурною компетентністю ми розуміємо «здатність і готовність особистості до іншомовного між культурного спілкування». (Бігич, 2013: 425).

Згідно з новими модельними програмами з іноземної мови, учні 7–9 класів продовжують ознайомлюватися з особливостями культури, звичаїв, традицій в рамках програмних тем, отримують нові знання про життя і навчання своїх однолітків, реалій побуту країн, мови яких вивчаються тощо. Однак, на відміну від учнів адаптаційного циклу, лінгвосоціокультурні вміння учнів цієї вікової групи та засоби навчання значно складніше. Наприклад, учні 7–9 класів мають не тільки

розуміти зміст текстів для читання і аудіювання країнознавчого і соціокультурного характеру, а і порівнювати її з феноменами рідної мови, знаходити спільні риси та відмінності.

З метою «занурення» у зміст тексту для читання або аудіювання, стимулювання інтересу до майбутньої роботи з лінгвістичною інформацією, в рамках нашого дослідження ефективність показали завдання так званих «pre-reading or pre-listening» етапів. Наприклад, читанню розповіді R. D. Bateson “The Blue Patch” передували такі завдання:

– **Cultural Content Anticipation:** *Teenagers like to take sports in their leisure time and often participate in sport competitions. Think and decide what sport and sport competitions English teens enjoy.*

– **Cultural Language Anticipation:** *Look at the pictures of some kinds of sport a label those, which, in your opinion, are popular in Britain.*

– **Cultural Prediction:** *Read the words and phrases below and try to predict what the story may be about:*

- race;
- to win the 1st prize;
- a partner;
- a complete failure;
- asking for help;
- to deserve admiration.

Оскільки учні основної школи є «digital natives» та вміють працювати з комп'ютерами та іншими гаджетами, вважаємо за доцільне збільшити долю самостійної пошукової роботи для збільшення лінгвістичного і соціокультурного кругозорів учнів. Наші спостереження показали, що учні з задоволенням використовують завдання типу:

- *Search the Internet to make a culture comparison and present it to your class:*
 - *what leisure-time activities are typical of teenagers from other countries?*
 - *which of them are similar to Ukrainian teenagers?*
 - *which of them would you like to try? Why?*

Одним із нововведень модельної програми з іноземних мов для 5–9 класів є онлайн взаємодія, яка потребує не тільки добре сформованої інформаційної компетентності як вчителів, так і учнів, але і володіння лінгвосоціокультурною компетентністю для того, щоб реалізувати програмні вимоги, а саме: «Ініціює, підтримує та завершує прості онлайн-дискусії та знайомі теми, ... співпрацює онлайн, здійснює обмін, який вимагає простого роз'яснення важливих деталей, ... взаємодіє онлайн з партнером або невеликою групою, яка працює над проектом» (Редько, 2021: 30). Прак-

тика показує, щоб подібна онлайн взаємодія була успішною, учням необхідно оволодіти не тільки soft skills при спілкуванні з українськими однолітками, але й моделями вербальної та невербальної комунікативної поведінки, типовими формулами мовленнєвого етикету, релевантними для їх вікової і соціальної групи при взаємодії з носіями мови. Щоб уникнути соціокультурного шоку при іншомовній комунікативній взаємодії з підлітками зі Сполучених Штатів і Великої Британії необхідно акцентувати увагу учнів на різницю в лексичному наповненні моделей американського і британського варіантів англійської мови, які часто мають фоновий характер і ведуть до непорозуміння. У зв'язку з цим, інтерес учнів викликають спеціально складені учителем мікродіалоги між представниками цих двох країн, кожен з яких пояснює лінгвосоціокультурні відмінності.

Наприклад, вивчаючи тему «Health Care» можна запропонувати скласти такий діалог:

American in England

American: *I say, Steve, I need to see the druggist and buy some medicine. Can you help me?*

English: *Oh, sure, but is that a place or a person?*

American: *Oh, I should have explained. The place in my country is called “the drugstore”, the druggist is the person, who'll give me the medicine.*

English: *Oh, in England we call that “a chemist” – but that's the name of the shop.*

American: *Oh, thank you for telling me ...*

Спираючись на інформаційну грамотність учнів, подібну роботу вони можуть виконувати самі, попередньо опанувавши як користуватися лінгвокраїнознавчими словниками та довідниковими виданнями.

Наприклад:

– **Use the electronic dictionary of British as American culture to analyse the use of the following words in two cultures:**

Potato chips, crisps, chips, French fries. In pairs, role-play the conversation to use them in your own context.

Формування лінгвосоціокультурної компетентності в межах тем, що вивчаються в 7–9 класах, розвиває соціокультурну чутливість і спостережливість учнів, навчає їх виховувати в собі толерантність і неупередженість та дотримуватись основних правил універсальної теорії ввічливості.

Висновки. Таким чином, успішне навчання іноземної мови учнів 7–9 класів ЗЗСО в Україні потребує зміни та вдосконалення основних спеціальних компетентностей вчителя іноземної мови, а саме інформаційної, методичної та лінгвосоціокультурної. Для того, щоб безболісно здійснити

перехід від «адаптаційного циклу» 5–6 класів, підготувати учнів до оволодіння іноземною мовою на більш високому рівні, доцільно опиратись не тільки на вікові особливості учнів, але і на їх мовленнєвий досвід, знання, вміння та навички, які вони отримали під час адаптаційного циклу. Пра-

вильне визначення рівня володіння всіма компонентами іншомовної комунікативної компетентності після 6-го класу дозволяє вчителю іноземної мови 7–9 класів грамотно перебудувати власну методику в контексті вдосконалення спеціальних компетентностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Калініна Л. В., Петранговська Н. Р., Щерба Н. С. Комплексні комп'ютерні лабораторні роботи як засіб самостійної методичної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови. Навчально-методичний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 164 с.
2. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 16.04.2025).
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Борисенко Н. Р., Борецька Г. Е. та ін. ; за загальною редакцією С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти / Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ МОН від 12.07.2021 № 795). URL: <https://drive.google.com/file/d/1QtBRLiTenKDCcA5JDu0CBL8crUo0DbNv/view> (дата звернення: 16.04.2025).
5. Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти / Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ МОН від 12.07.2021 № 795). URL: https://drive.google.com/file/d/1Lvr1Juvpo3CMswCPptWQozxXDQpq_yH-/view (дата звернення: 16.04.2025).
6. Council of Europe Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume, Council of Europe Publishing Strasbourg. 2020 URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4> (дата звернення: 14.04.2025).
7. Larysa Kalinina, Inna Samoylyukevych. English Textbook for Grade 7 of General Secondary Education Establishments Specializing in English. 2-ге видання, перероблене. Київ : Генеза, 2020. 256 с.
8. Pathways to Adaptation Cycle: Some Tips for English Language Teaching. Методична дорожня карта навчання англійської мови під час адаптаційного циклу: Навчально-методичний посібник / Лариса Калініна, Ірина Вишак, Юлія Климович, Тетяна Мянзовська, Валентина Папіжук. Житомир : ЖДУ імені Івана Франка, 2023. 46 с.

REFERENCES

1. Kalinina L. V., Petranhavska N. R., Shcherba N. S. (2015) Kompleksni kompiuterni laboratorni roboty yak zasib samostiinoi metodychnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia inozemnoi movy [Comprehensive computer lab work as a means of independent methodological training of a future foreign language teacher]. Navchalno-metodychnyi posibnyk. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka. 164 s. [in Ukrainian].
2. Kontsepsiia «Nova ukrainska shkola» [The Concept of the “New Ukrainian School”]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (accessed: 16.04.2025) [in Ukrainian].
3. Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia studentiv klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv [Methodology of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: textbook for students of classical, pedagogical and linguistic universities] (2013) / Biych O. B., Borysenko N. R., Boretska H. E. ta in. ; za zahalnoi redaktsiiei S. Yu. Nikolaievoi. Kyiv : Lenvit, 590 s. [in Ukrainian].
4. Modelna navchalna prohrama «Inozemna mova. 5-9 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Model curriculum «Foreign Language. Grades 5-9» for general secondary education institutions] (2021) / Zymomria I. M., Moisiuk V. A., Trifan M. S., Unhurian I. K., Yakovchuk M. V. «Rekomendovano Ministerstvom osvity i nauky Ukrainy» (nakaz MON vid 12.07.2021 № 795). URL: <https://drive.google.com/file/d/1QtBRLiTenKDCcA5JDu0CBL8crUo0DbNv/view> (accessed: 16.04.2025). [in Ukrainian].
5. Modelna navchalna prohrama «Inozemna mova 5-9 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Model curriculum «Foreign Language. Grades 5-9» for general secondary education institutions] (2021) / Redko V. H., Shalenko O. P., Sotnykova S. I., Kovalenko O. Ya., Koropetska I. B., Yakob O. M., Samoiiliukevych I. V., Dobra O. M., Kior T. M. «Rekomendovano Ministerstvom osvity i nauky Ukrainy» (nakaz MON vid 12.07.2021 № 795). URL: https://drive.google.com/file/d/1Lvr1Juvpo3CMswCPptWQozxXDQpq_yH-/view (accessed: 16.04.2025).
6. Council of Europe (2020) Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume, Council of Europe Publishing Strasbourg. URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4> (accessed: 14.04.2025).
7. Larysa Kalinina, Inna Samoylyukevych (2020) English Textbook for Grade 7 of General Secondary Education Establishments Specializing in English. 2-he vydannia, pereroblene. Kyiv : Heneza. 256 s.
8. Pathways to Adaptation Cycle: Some Tips for English Language Teaching. Metodychna dorozhnia karta navchannia anhliskoi movy pid chas adaptatsiinoho tsyklu [Pathways to Adaptation Cycle: Some Tips for English Language Teaching. Methodological roadmap for teaching English during the adaptation cycle]: Navchalno-metodychnyi posibnyk (2023) / Larysa Kalinina, Iryna Vyshak, Yuliia Klymovych, Tetiana Mianovska, Valentyna Papizhuk. Zhytomyr : ZhDU imeni Ivana Franka. 46 s. [in Ukrainian].